

تعاون و کشاورزی، سال هشتم، شماره ۲۹، بهار ۱۳۹۸

تحلیل شکاف وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان کشاورزی در استان‌های همدان و کرمانشاه

غلامحسین حسینی نیا^۱، وحیدعلی آبادی^{۲*}

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۸/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۲۹

چکیده

توسعه کارآفرینی در گروهی توجه به موضوعات مختلف از زوایا و جنبه‌های متعدد است که ضرورت به کارگیری رهیافت اکوسیستم را آشکار می‌کند. این تحقیق با هدف اصلی بررسی وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان انجام شد. جامعه آماری تحقیق شامل اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان استان‌های کرمانشاه و همدان بود که با استفاده از فرمول کوکران، ۳۳۵ نفر از آنان به روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب شدند. ابزار اصلی تحقیق پرسش‌نامه بود که پایایی آن با محاسبه ضریب آلفای ترتیبی (۰.۸۸-۰.۸۶) محاسبه گردید. داده‌های جمع‌آوری شده با نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که بیشترین شکاف میان وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان به ترتیب در بعد حمایتی، مالی و سیاستی و کمترین شکاف در بعد نیروی انسانی وجود دارد. همچنین مؤلفه‌های مربوط به ابعاد بازار و مالی با توجه به مقدار Z، بیشترین میزان اختلاف را دارند.

واژه‌های کلیدی: اکوسیستم کارآفرینی، تحلیل شکاف، وضعیت موجود و مطلوب، شرکت دانش‌بنیان

۱. دانشیار گروه کسب و کار جدید، دانشگاه تهران

۲. دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا

مقدمه

کارآفرینی پدیده‌ای فرابخشی و چندوجهی است به نحوی که از یک سو، متأثر از ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی می‌باشد و از سوی دیگر، بر این ابعاد تأثیرگذار است. از این رو، توسعه کارآفرینی در گروهی توجه به موضوعات مختلف از زوایا و جنبه‌های متعدد می‌باشد که ضرورت به کارگیری رهیافت اکوسیستم را آشکار می‌کند (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۱۳۹۵). بسیاری از کارآفرینان در ایران با موانعی همچون دگرگونی سیاست‌های دولت به کارگیری سیاست‌های سلیقه‌ای، ناسالم بودن محیط کسب و کار، بی‌ثباتی مدیران و کارفرمایان دولتی، وجود قوانین نامناسب و غیرحمایتی، نبود اطمینان محیطی، نبود زیرساخت‌های تجاری، نبود حمایت اجتماعی و فرهنگی از کارآفرینی، نامناسب بودن بازار، بهره‌بلای و وام‌های بانکی و... روبه‌رو هستند که فضای نامساعد کسب و کار را پیش‌روی آنها قرار داده است (محمدی و همکاران، ۱۳۹۰).

درکل، فضای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران سبب انگیزش افراد در راستای کارآفرینی نیست (آراستی و غلامی، ۱۳۸۹). در نتیجه، این پرسش مطرح می‌شود که چرا به رغم تلاش مسئولان کشور و تأکید برنامه‌های بالادستی و توسعه اقتصادی کشور در زمینه خصوصی‌سازی و توسعه کارآفرینی و پارک‌های علم و فناوری در کنار شرکت‌های دانش‌بنیان، هنوز پیشرفت چشمگیری مشاهده نمی‌شود (فرجی و همکاران، ۱۳۹۰). در پاسخ به این پرسش باید گفت در نظام توسعه کارآفرینی در ایران رهیافتی جامع‌نگر وجود ندارد و تشویق و دادن مشوق‌های مالی صرف برای ترویج کارآفرینی کافی نیست. توسعه کارآفرینی به آمادگی زمینه‌ها و بسترهای فرهنگی و اجتماعی، همکاری نظام‌های آموزشی و پژوهشی، ساختارهای اداری و مالی و سایر سازوکارهای حمایتی نیاز دارد. در نتیجه، توسعه کارآفرینی در کشور مستلزم نگاه نظام مند مسئولان به کارآفرینی است (قنبری و همکاران، ۱۳۹۵) به طوری که به عوامل اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و مقرراتی مرتبط با کارآفرینی به طور هم‌زمان توجه کنند و در تدوین سیاست‌های توسعه کارآفرینی همه ابعاد را در نظر بگیرند؛ بنابراین، توسعه کارآفرینی به شبکه‌ای از بسترها و زمینه‌هایی نیاز دارد که آیزنبرگ این شبکه را اکوسیستم کارآفرینی می‌نامد. لذا اتخاذ رویکردهای مناسب برای دستیابی به

توسعه اکوسیستم کارآفرینی در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی اهمیت بسیاری دارد. مفهوم اکوسیستم کارآفرینی ابتدا به وسیله مور در سال ۱۹۹۳ معرفی شد و هدف آن توصیف شرایط جوامع اقتصادی با نگاهی جدید بود و در سال‌های بعد توسط آیزنبرگ در سال ۲۰۱۱ این واژه گسترش یافت. در ادبیات رایج کسب‌وکارها، اکوسیستم به عنوان ابزاری حیاتی برای ایجاد اقتصادی انعطاف‌پذیر براساس نوآوری کارآفرینانه است (Stam, 2015). در دنیای پرتحول امروز، زیربنای اقتصادهای صنعتی، از محوریت منابع به سمت محوریت سرمایه‌های فکری جابه‌جا می‌شود و به همین دلیل عامل دانش به صورت روزافزون پراهمیت‌تر می‌شود. در چنین شرایطی، به شکلی جدید از سازمان‌ها نیاز است؛ سازمان‌هایی که سامانه‌های مبتنی بر دانش شناخته و در اصطلاح شرکت‌های دانش‌بنیان نامیده می‌شوند و عامل حیاتی برای توسعه اقتصادی در یک کشور هستند. در واقع، این شرکت‌ها موتور رشد و توسعه محسوب می‌شوند (شورمیچ اسدی، ۱۳۹۲؛ فخاری، ۱۳۹۳؛ قاضی نوری، ۱۳۹۰؛ باباخانی، ۱۳۹۳).

نقش مهم شرکت‌های دانش‌بنیان در اقتصاد و نیز اشاعه فناوری در شبکه‌های نوآوری، اهمیت وجود چنین شرکت‌هایی را در جوامع امروزی مشخص می‌کند. افزایش نرخ اشتغال‌زایی، فروش، صادرات و تشکیل سرمایه ماحصل فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در عرصه اقتصاد و کمک به انتقال فناوری از بخش‌های تحقیقاتی به بخش‌های تولیدی و صنعتی نتیجه فعالیت این گونه شرکت‌هاست. در واقع، یکی از راهبردهای اشتغالی زایی و رشد اقتصادی در قالب قوانین اقتصادی شرکت‌های دانش‌بنیان می‌باشد. این شرکت‌ها منابع مهم درآمد و اشتغال و در نهایت، نیروی مهم تأثیرگذار بر توسعه اقتصادی شناخته می‌شوند (الهیاری فرد، ۱۳۹۰؛ بریمی زاد، ۱۳۹۲؛ بهاری، ۱۳۹۰). رتبه ایران در میان کشورهای مورد هدف در سند چشم‌انداز در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال ۲۰۱۶ تغییری نداشته و همچنان ایران در رتبه نامناسب ۱۶ از میان ۲۵ کشور باقی مانده است. این مسئله نشان می‌دهد به منظور ارتقای جایگاه منطقه‌ای ایران، به اصلاحات بیشتری در زمینه محیط کسب و کار نیاز است (معاونت پژوهش‌های اقتصادی مجلس، ۱۳۹۵). این امر یعنی فضای کسب و کار کشور از لحاظ شاخص‌های فضای کسب و کار بدتر شده است و افرادی که می‌خواسته‌اند

کسب و کار جدیدی را آغاز کنند از این کار منصرف شده‌اند یا به دلیل مشکلات نتوانسته‌اند به این مهم دست یابند. در کشور ما، در زمینه اکوسیستم کارآفرینی و عوامل مؤثر بر توسعه آن پژوهش‌های کاربردی صورت نگرفته است و به پژوهش به ویژه در سطح ملی نیاز می‌باشد؛ بنابراین، در پژوهش حاضر، در گام نخست، ترسیم شکاف وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان صورت گرفت. در واقع، در این پژوهش به این پرسش اصلی پاسخ داده می‌شود که وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان غرب کشور چگونه است؟

مبانی نظری

اکوسیستم کارآفرینی شامل مجموعه‌ای از عوامل مختلف به هم وابسته در درون یک ناحیه خاص است که حداقل دربرگیرنده این عناصر می‌باشد: دانشگاه‌ها و سازمان‌های پژوهشی، منابع انسانی واجد شرایط، شبکه‌های رسمی و غیررسمی، دولت‌ها، سرمایه‌گذاران مالک، سرمایه، ارائه‌دهندگان خدمات حرفه‌ای و فرهنگ کارآفرینی که با همه این عوامل با هم به روش پویا بازنویسند دارد (Pistrui et al., 2008; Cohen, 2006; Roberts & Eesley, 2009; Isenberg, 2012).

اکوسیستم کارآفرینی محیطی را ایجاد می‌کند که تلاش‌های کارآفرینانه را تشویق نماید (Forfas, 2009). آمولو و می‌گی‌رو (Amolo & Migiro, 2015) اکوسیستم کارآفرینی را به عنوان منابع افراد و تسهیلات و فضای کارآفرینانه تعریف کردند. سورش و رامراج (Suresh and Ramraj, 2012) در مطالعه خود تلاش کردند چارچوب مفهومی از اکوسیستمی را توسعه دهند که افراد را به شروع کسب و کار تشویق می‌کند. آنها نتیجه گرفتند ۸ عامل بر تصمیم‌گیری افراد برای انتخاب مسیر کارآفرینی اثر می‌گذارند که اکوسیستم کارآفرینی را تشکیل می‌دهند: حمایت اخلاقی، مالی، فناوری، بازار، اجتماعی، شبکه، دولت و حمایت محیطی.

عناصر اکوسیستم با هم تعامل پویا دارند و در زمینه اقدامات، تقسیم وظایف و هم‌افزایی بین عناصر اکوسیستم هماهنگی وجود دارد. و در نهایت، ایزنبرگ (Isenberg, 2012) در مؤسسه جهانی بابسون، واژه اکوسیستم کارآفرینی را توسعه داد و معتقد است که اکوسیستم شامل این موارد است: ۱. بازار (مشتریان اولیه و شبکه‌هایی همچون شبکه‌های کارآفرینی و شرکت‌های بین‌المللی)؛ ۲. سیاست (شیوه‌های رهبری مستحکم و پشتیبانی از ساختارهای دولت در چارچوب نهادها، چارچوب مقرراتی مشوق‌ها و قانون‌گذاری سرمایه‌پسند)؛ ۳. سرمایه مالی (وام‌های خرد، تأمین بودجه سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر و سرمایه‌گذاران)؛ ۴. فرهنگ (موفقیت‌های قابل مشاهده، تحمل ریسک و شکست و موقعیت اجتماعی کارآفرینان)؛ ۵. حمایت‌ها (زیرساخت‌ها، حمایت‌های حرفه‌ای همچون قانونی و حسابداری و سازمان‌های غیردولتی)؛ ۶. سرمایه انسانی (مؤسسات آموزشی و نیروی کار).

مطالعات مختلفی به اهمیت ابعاد و مؤلفه‌های همچون نیروی انسانی، عوامل مرتبط با دولت، مشوق‌ها و سیاست‌های حمایتی دولت و عوامل فرهنگی و اجتماعی در توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان اشاره می‌کنند که با مقایسه این عوامل با تعریف ایزنبرگ از ابعاد اکوسیستم کارآفرینی، شباهت‌های آنها مشخص می‌شود (منصوری و همکاران، ۱۳۹۶). اکوسیستم کارآفرینی ایران نه در جهان و نه در منطقه وضعیت مناسبی ندارد. براساس گزارش شاخص جهانی کارآفرینی (GEI) در سال ۲۰۱۶، ایران در بین ۱۵ کشور منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) رتبه ۱۴ و در بین ۱۳۰ کشور دنیا در رتبه ۸۰ قرار دارد. این شاخص تنها بر کارآفرینی با رشد بالا تمرکز نمی‌کند، بلکه ویژگی‌هایی از کارآفرینی را مدنظر قرار می‌دهد که بهره‌وری را بهبود می‌بخشد و شامل نوآوری، گسترش بازار، رشد محور بودن و بینش بین‌المللی داشتن است. بنابراین، به نظر می‌رسد که تحقیق و بررسی برای هر چه روشن‌تر کردن نقش دیدگاه سیستمی در توسعه و بهبود کارآفرینی امری ضروری باشد، چرا که با به کارگیری دیدگاه سیستمی ریشه بسیاری از مشکلات کارآفرینی کشور مشخص می‌گردد و با شناسایی کنترل‌پذیر اجزا و ساختارهای اکوسیستم کارآفرینی، می‌توان راه‌حلی

برای هدایت این اکوسیستم به سمت مطلوب خود پیدا نمود. مقاله حاضر نیز می‌کوشد که در مسیر هدف فوق گامی هرچند ناچیز بردارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی - پیمایشی بوده و به بررسی نظرات ۱۲۱۷ عضو شرکت های دانش بنیان در خصوص وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی پرداخته است. در این پژوهش، حجم نمونه از طریق فرمول برآورد میانگین یک صفت کمی در مطالعات توصیفی (که یکی از فرمول های کوکران می باشد) به تعداد ۳۳۵ نفر محاسبه شد و با توجه به اینکه این تعداد بر مبنای روش نمونه گیری طبقه ای متناسب با حجم نمونه انتخاب شده بودند، تعداد نمونه متناسب با حجم نمونه در هر استان برآورد شد.

از آنجا که پژوهش حاضر توصیفی - پیمایشی بوده، پرسش نامه ابزار اندازه گیری مناسب تشخیص داده شد و پرسش نامه محقق ساخته ای شامل ۶۴ سؤال بسته پاسخ در مقیاس پنج درجه ای لیکرت (از خیلی زیاد تا خیلی کم) ۶ بعد اکوسیستم کارآفرینی (ترغیب براساس تئوری آیزنبرگ ۲۰۱۲) را در دو وضعیت موجود و مطلوب مورد سنجش قرار داد.

ابزار اصلی تحقیق در مرحله میدانی پرسش نامه و پرسش های آن شامل سه بخش بود. پرسش های بخش اول را ویژگی های فردی و جمعیت شناختی اعضای شرکت های دانش بنیان تشکیل دادند. بخش دوم را مقیاسی برای سنجش وضعیت موجود و بخش سوم را مقیاسی برای سنجش وضعیت مطلوب تشکیل داد. به منظور اطمینان از روایی ظاهری و محتوایی پرسش نامه، با مصاحبه و کسب نظر از برخی مدیران پارک علم و فناوری استان های همدان و کرمانشاه و اعضای هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا و دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران براساس ضریب نسبی روایی محتوا (CVI) و شاخص روایی محتوا (CVR)، اصلاحات ضروری انجام شد. برای برآورد پایایی پرسش نامه از تحقیق راهنما استفاده شد. به این منظور، ۳۰ نسخه از پرسش نامه توسط بخشی خارج از جامعه آماری تحقیق تکمیل شد و پس از داده پردازی، ابتدا ضریب ترکیبی تا $\alpha = .88$ و

ضریب آلفای کرونباخ گویه‌ها و پرسش‌های اشاره شده محاسبه شد. در کل، ۳۳۵ پرسش‌نامه کامل و بدون نقص تکمیل گردید. پس از تکمیل داده‌ها، عملیات کدگذاری، استخراج اطلاعات و انتقال آنها روی رایانه صورت پذیرفت. پس از طی فرایند داده‌پردازی، محاسبات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS^{۱۹} انجام شد. برای تجزیه و تحلیل توصیفی از فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار و واریانس و در سطح استنباطی از آزمون‌های t وابسته برای مقایسه میانگین هر یک از شش بعد اکوسیستم کارآفرینی از نظر اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده شد و آزمون t هتلینگ برای تشخیص معناداری تفاوت مشاهده شده بین میانگین‌های شش بعد اکوسیستم کارآفرینی به کارگرفته شد.

نتایج و بحث

ویژگی‌های فردی پاسخگویان

۶۷ درصد پاسخگویان مرد و ۳۳ درصد زن بودند. میانگین سنی پاسخگویان ۲۹/۳۳ سال و حداقل و حداکثر سن به ترتیب ۲۴ و ۵۱ سال بوده است. ۳۳ درصد پاسخگویان مدرک لیسانس، ۴۸ درصد فوق لیسانس و حدود ۱۸ درصد دکتری داشتند.

تحلیل شکاف ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در بین شرکت‌های دانش‌بنیان

بررسی میانگین‌های وضعیت موجود و مطلوب (جدول ۱) در بعد فرهنگی گویای شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب در حد ۰/۷۸- است. این شکاف به‌ویژه در مورد مؤلفه "ایجاد نگرش مثبت کارآفرینی" به بالاترین حد یعنی ۱/۱- می‌رسد. بررسی وضعیت بعد سیاسی در شرکت‌های دانش‌بنیان نیز مبین شکاف عمیق بین میانگین‌های وضعیت موجود و مطلوب و معادل ۱/۴۰- است. در این زمینه بیشترین شکاف به مؤلفه "وجود راهبرد توسعه کارآفرینی در برنامه‌های دولت" مربوط است که برابر ۱/۷۹- می‌باشد. در بعد نیروی انسانی نیز شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب نشان‌دهنده اختلافی برابر ۰/۶۱- است. "توسعه مهارت‌های کارآفرینی" با وضعیت مطلوب فاصله بیشتری دارد تا دیگر مؤلفه‌های موجود در بعد نیروی انسانی. شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب

بعد مالی گویای اختلافی معادل ۱/۵۱- است. این شکاف به ویژه در مورد مؤلفه "حمایت مالی از کارآفرینی و اعطای وام‌های کم بهره" به بالاترین حد یعنی ۱/۷۹- می‌رسد. اختلاف وضعیت موجود و مطلوب بعد حمایتی معادل ۱/۵۴- است. این شکاف به ویژه در مورد مؤلفه "حمایت زیرساختی (فیزیکی، انرژی و فوا) از کارآفرینی" به بالاترین حد یعنی ۱/۷۹- می‌رسد. بررسی میانگین‌های وضعیت موجود و مطلوب در بعد بازار گویای شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب در حد ۱/۳۰- است. این شکاف به ویژه در مورد مؤلفه "تصحیح نظام قیمت گذاری و ایجاد نظام اطلاعاتی بازار" به بالاترین حد یعنی برابر ۱/۴۹- می‌رسد.

جدول ۱. وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های اکوسیستم در شرکت‌های دانش‌بنیان

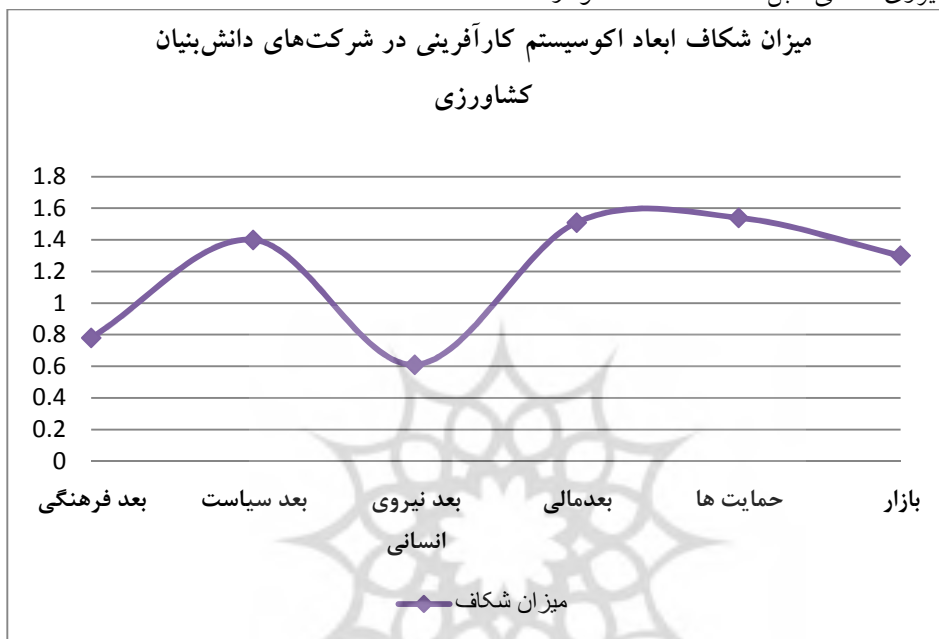
شکاف	مطلوب	موجود	ابعاد
-۰/۷۸	۳/۱۶	۳/۹۴	بعد فرهنگی
-۰/۵۸	۳/۱۳	۳/۷۱	حمایت رسانه ای از کارآفرینی
-۰/۷۰	۳/۱۸	۳/۸۸	حمایت فرهنگی از ریسک پذیری، نوآوری و خلاقیت
-۰/۶۶	۳/۳۶	۴/۰۲	تجلیل از کارآفرینان موفق، حمایت رسانه ای از کارآفرینی
-۰/۸۴	۳/۰۹	۳/۹۳	اصلاحات فرهنگی برای ارزش گذاری کارآفرینی
-۱/۱	۳/۰۶	۴/۱۶	ایجاد نگرش مثبت کارآفرینی
-۱/۴۰	۲/۲۴	۳/۶۴	بعد سیاستی
-۱/۷۹	۲/۰۸	۳/۸۷	وجود راهبرد مدون و اجرایی توسعه کارآفرینی در برنامه‌های دولت
-۱/۴۵	۲/۱۹	۳/۶۴	میزان رغبت دولت در حل چالش‌های کارآفرینان
-۱/۶۲	۲/۲۹	۳/۹۱	اصلاح قوانین برای تسهیل کارآفرینی
-۱/۲۷	۲/۳۵	۳/۶۲	مشوق‌های قانونی
-۰/۶۷	۲/۶۵	۳/۳۲	میزان حمایت از تحقیق و توسعه
-۱/۴۴	۲/۰۲	۳/۴۶	معافیت مالی و گمرکی
-۱/۵۸	۲/۱۱	۳/۶۹	وجود فرصت برای توسعه کارآفرینی

ادامه جدول ۱.

۰/۶۱-	۳/۳۱	۳/۹۶	بعد نیروی انسانی
۰/۴۸-	۳/۲۳	۳/۷۱	آموزش عمومی، فرهنگی و ترویجی برای کارآفرینی و خوداشتغالی در جامعه
۰/۹۰-	۳/۳۸	۴/۲۸	توسعه مهارت‌های کارآفرینی
۰/۸۷-	۳/۰۶	۳/۹۲	توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان
۰/۵۴-	۳/۲۵	۳/۷۹	توسعه پارک علم و فناوری و مراکز رشد
۰/۴۴-	۳/۶۷	۴/۱۱	میزان دسترسی به نیروی کار ماهر و نیمه ماهر در جامعه
۱/۵۱-	۲/۳۰	۳/۷۹	بعد مالی
۱/۴۸-	۲/۲۳	۳/۷۱	تسهیل سرمایه‌گذاری در مراحل اولیه راه‌اندازی کسب و کار
۱/۵۰-	۲/۱۸	۳/۶۸	مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی کارآفرینانه و سرمایه‌گذاری خطرپذیر
۱/۶۷-	۲/۲۶	۳/۹۳	مشارکت سرمایه‌گذاران، خانواده و دوستان در کسب و کارهای کارآفرینانه
۱/۱۲-	۲/۶۵	۳/۷۷	تضمین اعتبار برای کسب و کارهای نوپا
۱/۷۹-	۲/۰۷	۳/۸۶	حمایت مالی از کارآفرینی و اعطای وام‌های کم بهره
۱/۵۴-	۲/۵۹	۴/۱۵	بعد حمایتی
۱/۰۹-	۳/۰۵	۴/۱۴	دسترسی به اطلاعات و امنیت عمومی
۱/۷۰-	۲/۳۸	۴/۰۸	تشکیل انجمن‌های تجاری در زمینه کارآفرینی
۱/۶۷-	۳/۰۶	۴/۷۳	ارائه مشاوره حقوقی و مدیریتی به کارآفرینان
۱/۷۸-	۲/۲۳	۴/۰۱	حمایت زیرساختی (فیزیکی، انرژی و فابوا) از کارآفرینی
۱/۵۲-	۲/۲۵	۳/۷۷	برگزاری دوره‌های آموزشی
۱/۳۰-	۲/۵۵	۳/۸۵	بعد بازار
۱/۴۹-	۲/۳۹	۳/۸۸	تصحیح نظام قیمت‌گذاری و ایجاد نظام اطلاعاتی بازار
۱/۳۰-	۲/۵۸	۳/۸۸	تدوین قوانین مناسب صادرات و واردات
۱/۲۷-	۲/۴۶	۳/۷۳	افزایش دسترسی به بازارهای داخلی و خارجی
۱/۰۲-	۲/۶۵	۳/۶۷	افزایش امکانات درجه بندی و بسته بندی محصولات
۱/۳۹-	۲/۷۷	۴/۱۶	دسترسی و سهولت کانال‌های توزیع و فروشندگان
۱/۳۷-	۲/۴۴	۳/۸۱	دسترسی به شبکه کارآفرینان در داخل کشور

مأخذ: یافته‌های تحقیق

در میان ابعاد بررسی شده، بیشترین شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان به ترتیب در بعد حمایتی، مالی و سیاستی و کمترین شکاف در بعد نیروی انسانی قابل مشاهده است (نمودار ۱).

نمودار ۱. منحنی میزان شکاف در ابعاد مختلف مورد مطالعه

آماره‌های توصیفی مورد استفاده نشانگر وجود فاصله و شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان است. برای ارزیابی معناداری شکاف‌ها و اطمینان از اینکه فاصله بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در ابعاد مورد بررسی نتیجه تصادف یا دخالت سایر عوامل نیست، از آزمون ویلکاکسون استفاده شد. نتیجه آزمون گویای آن است که در تمامی ابعاد، تفاوت بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی پاسخگویان در سطح ۹۹ درصد معنادار است (جدول ۲).

جدول ۲. معناداری اختلاف بین وضعیت موجود و مطلوب پاسخگویان از ابعاد اکوسیستم کارآفرینی

در شرکت‌های دانش‌بنیان

ابعاد	مقدار Z	سطح معنی داری
سیاستی	-۱۳/۵۴۳	۰/۰۰۰
فرهنگی	-۱۱/۴۸۷	۰/۰۰۰
نیروی انسانی	-۱۰/۳۱۶	۰/۰۰۰
بازار	-۱۴/۲۹۶	۰/۰۰۰
مالی	-۱۵/۲۸۶	۰/۰۰۰
حمایتی	-۱۶/۲۳۸	۰/۰۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نتایج بررسی اختلاف معناداری بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان حاکی است که در تمامی ابعاد شش‌گانه، اختلاف معناداری وجود دارد و مؤلفه‌های مرتبط با ابعاد بازار و مالی و حمایتی با توجه به مقدار Z دارای بیشترین میزان اختلاف در بین اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان هستند.

براساس یافته‌های جدول ۳، t مشاهده شده همه ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان از مقدار بحرانی جدول در سطح خطای ۵ درصد کوچک‌تر می‌باشد؛ بنابراین، از نظر اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان، میزان وجود مؤلفه‌های اکوسیستم در وضعیت موجود کمتر از سطح متوسط بوده است.

جدول ۳. مقایسه میانگین نمره میزان وجود ابعاد اکوسیستم کارآفرینی از نظر اعضا در وضعیت موجود (مقایسه وضعیت موجود با حالت استاندارد میانگین)

گروه	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار	آماره t	P-Value
سیاستی	۲۳/۷۱	۵۷/۲۵	۰/۰۰۲۵۳	۶۵۹/۸۶۳	۰/۰۰۱
فرهنگی	۱۲/۳۲	۳۳/۲۵	۰/۰۰۳۵۱	۵۷۳/۱۱۶	۰/۰۰۰
نیروی انسانی	۱۴/۰۱	۴۷/۲۵	۰/۰۰۳۸۱	۷۲۷/۵۶۲	۰/۰۰۱
بازار	۲۵/۷۲	۵۲/۲۵	۰/۰۰۳۲۹	۵۲۲/۳۱۶	۰/۰۰۰
مالی	۱۳/۹۹	۳۸/۲۵	۰/۰۰۳۳۴	۶۷۷/۰۹۱	۰/۰۰۱
حمایتی	۱۲/۳۲	۴۴/۲۵	۰/۰۰۳۵۶	۶۰۷/۲۹۸	۰/۰۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

برای مقایسه میانگین وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی به تفکیک هر مؤلفه از آزمون t وابسته استفاده شد. آزمون t زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که دو موضوع در مورد یک گروه بررسی شود. در واقع، آزمون t وابسته تفاوت میانگین مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی را در شرکت‌های دانش‌بنیان در دو وضعیت موجود و مطلوب نشان می‌دهد. نتایج این آزمون در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. مقایسه میانگین نمره ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان در دو وضعیت

ابعاد	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	آماره t	P-Value
سیاستی	موجود ۱۲/۳۲ مطلوب ۵۱/۱۸	۵/۷۳	۳۳۴	-۵۱۱/۱۱۷۶	۰/۰۰۰
فرهنگی	موجود ۲۲/۹۹ مطلوب ۵۷/۳۴	۷/۱۵	۳۳۴	-۵۴۸/۱۱۷۶	۰/۰۰۰
نیروی انسانی	موجود ۲۴/۴۵ مطلوب ۷۶/۳۴	۷/۱۷	۳۳۴	-۷۶۶/۸۱۲	۰/۰۰۰
بازار	موجود ۱۲/۶۱ مطلوب ۳۹/۶۲	۴/۶۸	۳۳۴	-۶۵۸۸/۸۶۳	۰/۰۰۰
مالی	موجود ۲۱/۵۲ مطلوب ۵۴/۱۷	۷/۲۳	۳۳۴	-۵۱۲/۸۱۶	۰/۰۰۰
حمایتی	موجود ۱۴/۳۲ مطلوب ۴۱/۶۲	۷/۳۷	۳۳۴	-۸۷۵/۱۱۷۶	۰/۰۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

با توجه به اینکه t مشاهده شده در سطح ۰/۰۱ معنادار بوده است، بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد شش‌گانه اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان تفاوت معنی‌دار وجود دارد. این تفاوت گویای شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب در ارتباط با مؤلفه‌های فوق از دیدگاه اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان است (جدول ۴).

برای مقایسه میانگین وضعیت موجود و مطلوب نمره ابعاد اکوسیستم کارآفرینی از آزمون t هتلینگ استفاده شد. نتایج آزمون در جدول ۵ ارائه شده است. آزمون t هتلینگ تفاوت میزان کاربست مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی را به طور هم‌زمان در دو وضعیت موجود و مطلوب در بین سه گروه اعضا از جمله مدیران عامل، اعضای هیئت مدیره و اعضای اجرایی شرکت‌های دانش‌بنیان مشخص می‌کند.

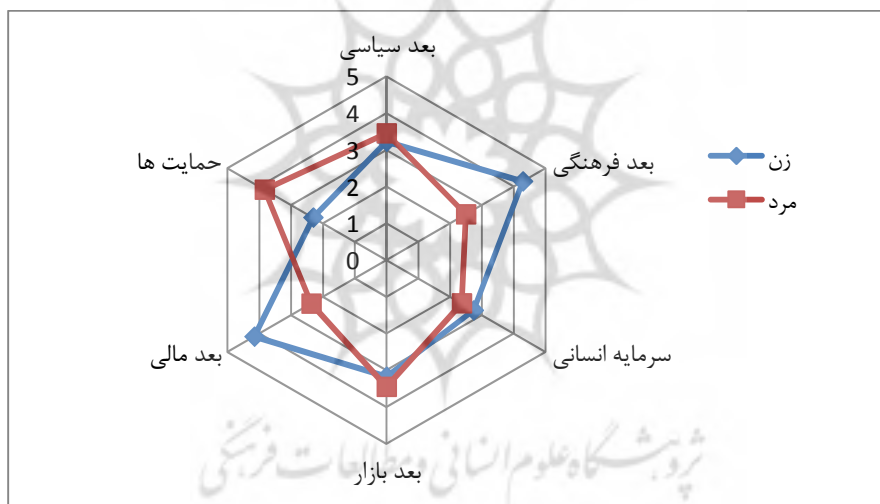
جدول ۵. مقایسه میانگین نمره ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان در

دو وضعیت موجود و مطلوب

انحراف معیار	میانگین	ابعاد	
۵/۴۳	۱۴/۳۲	موجود	سیاستی
۶/۲۶	۷۷/۱۸	مطلوب	
۸/۱۸	۲۱/۹۹	موجود	فرهنگی
۶/۰۹	۵۷/۳۴	مطلوب	
۷/۱۷	۱۸/۴۵	موجود	نیروی انسانی
۶/۶۵	۲۴/۳۴	مطلوب	
۴/۵۶	۱۵/۶۱	موجود	بازار
۵/۹۸	۴۱/۶۲	مطلوب	
۷/۵۲	۲۴/۵۲	موجود	مالی
۷/۲۱	۶۴/۱۷	مطلوب	
۷/۶۱	۱۱/۳۲	موجود	حمایتی
۶/۳۴	۴۵/۶۲	مطلوب	
P-Value = ۰/۰۰۰		F = ۲۸۷۴۵۱/۲۱۳	
		آماره	

مأخذ: یافته‌های تحقیق

داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهد که F مشاهده شده در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بوده و بنابراین، از نظر مدیران در شرکت‌های دانش‌بنیان، وضعیت ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در دو سطح موجود و مطلوب یکسان نبوده است. بیشترین میانگین در وضعیت موجود مربوط به بعد مالی و کمترین میانگین مربوط به بعد حمایتی در اکوسیستم کارآفرینی بوده است. همچنین در وضعیت مطلوب، بیشترین میانگین مربوط به مؤلفه سیاستی و کمترین میانگین مربوط به مؤلفه نیروی انسانی بوده است (جدول ۵). برای مقایسه میانگین وضعیت موجود مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان از نظر زنان و مردان نمودار ۲ ترسیم شد که گویای اختلاف مؤلفه‌ها در وضعیت موجود در بین ابعاد فرهنگی، مالی و حمایتی از دیدگاه زنان و مردان است.

نمودار ۲. وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی بر حسب جنسیت

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

یکی از چالش‌های شرکت‌های دانش‌بنیان عدم وجود مناسب ابعاد و عنصرهای اکوسیستم کارآفرینی در این مجموعه است و لذا در پژوهش حاضر بررسی و مقایسه وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های اکوسیستم کارآفرینی با رویکرد تحلیل شکاف در شرکت‌های دانش‌بنیان صورت گرفت.

نتایج نشان داد که بیشترین شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب در مؤلفه‌های حمایتی (۱/۵۴-)، مالی (۱/۵۱-) و سیاستی (۱/۴۰-) وجود دارد.

شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه مالی، به ویژه در مورد مؤلفه حمایت مالی از کارآفرینی و اعطای وام‌های کم‌بهره به بالاترین حد یعنی ۱/۷۹- می‌رسد.

در بعد حمایتی، بیشترین شکاف در حمایت زیرساختی (فیزیکی، انرژی و فاوا) وجود دارد که محققانی همچون (Kwon & Arenius, 2010; Lindstrand et al., 2011; Isenberg, 2011) و (Fuerlinger et al., 2015) نیز معتقدند مؤلفه حمایتی جایگاه مهمی در شکل‌دهی و توسعه اکوسیستم کارآفرینی شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند ایفا نمایند.

بررسی وضعیت بعد سیاستی گویای آن است که بیشترین شکاف در مؤلفه "راهبرد مدون و اجرایی توسعه کارآفرینانه در برنامه‌های دولت" است که مطالعات (Galati et al., 2017; Jaonsson et al., 2017; Christina et al., 2014; Spence, 2015) نیز به اهمیت نقش سیاست‌های دولتی و جهانی بر روند توسعه کارآفرینی صحنه می‌گذارند.

بررسی میانگین‌های وضعیت موجود و مطلوب در بعد بازار گویای شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب در حد ۱/۳۰- است. این شکاف به ویژه در مؤلفه تصحیح نظام قیمت‌گذاری و ایجاد نظام اطلاعاتی بازار به بالاترین حد یعنی ۱/۴۹- می‌رسد. بنابر یافته‌های تحقیق شریف‌زاده و همکاران (۱۳۹۳) و محمدی الیاسی (۱۳۹۰) و مشکلات توسعه نیافتگی بازار یکی از چالش‌های اساسی توسعه کارآفرینی دانش‌بنیان محسوب می‌شود. در سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، توجه به بازار و توسعه آن اهمیت ویژه‌ای دارد، ولی در عمل مشکلاتی وجود دارد. بنابراین، سیاست‌هایی که برای توسعه کارآفرینی تدوین می‌شود باید همه ابعاد آن را پوشش دهد. در واقع، توسعه کارآفرینی از طریق رهیافت اکوسیستم به وقوع می‌پیوندد.

در کل، نتایج نشان داد از نظر اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان، میزان وجود مؤلفه‌های اکوسیستم در وضعیت موجود کمتر از سطح متوسط بوده است که این نتیجه هشدار برای برنامه‌ریزان و مسئولان دارد.

نتایج آزمون ویلکاکسون گویای آن است که در تمام ابعاد، تفاوت بین وضعیت موجود و مطلوب ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در سطح ۹۹ درصد معنادار است و همچنین از نظر اعضای شرکت‌های دانش‌بنیان بیشترین میزان اختلاف بین ابعاد حمایتی، مالی و بازار با توجه به مقدار Z وجود دارد. از نظر مدیران، در شرکت‌های دانش‌بنیان، وضعیت ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در دو سطح موجود و مطلوب یکسان نبوده و بیشترین میانگین در وضعیت موجود مربوط به بعد مالی و کمترین میانگین مربوط به بعد حمایتی بوده است. همچنین در وضعیت مطلوب بیشترین میانگین مربوط به بعد سیاستی و کمترین میانگین مربوط به بعد نیروی انسانی بوده است. مقایسه میانگین وضعیت موجود ابعاد اکوسیستم کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان از نظر زنان و مردان گویای اختلاف بعدها فرهنگی، مالی و حمایتی در وضعیت موجود از دیدگاه زنان و مردان است.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- توسعه کارآفرینی نیازمند فراهم‌سازی بسترهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی در کنار همکاری نظام آموزشی و سازوکارهای حمایتی می‌باشد. هر کشوری باید بر شرایط جغرافیای خاص خودش تمرکز کند. آنچه در یک منطقه موفق عمل می‌کند ممکن است در مناطق دیگر موفق نباشد. بسیاری از کشورها، از جمله ایران، باید علت شکست کارآفرینی را در درون خود جستجو کنند. بنابراین، هر کشوری بر پایه شرایط اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی و موقعیت جغرافیایی خود می‌تواند اکوسیستم کارآفرینی متفاوتی داشته باشد.

- یکی از راهکارهای مؤثر ایجاد شغل، شرکت‌هایی هستند که رشد سریع دارند. با تأسیس شرکت‌هایی که از طریق ارائه خدمات یا محصولات جدید دارای مطلوبیت عام قادر به رشد سریع باشند، می‌توان مشاغل مورد نیاز را ایجاد کرد. چنین شرکت‌هایی با استفاده از بازار و عرصه محصولات و خدمات یا فرایندهای بدیعی که رقبا یا جایگزینان اندک دارند ایجاد می‌شوند که شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند این خصوصیات را داشته باشند.

- به رغم منابع طبیعی و انسانی توانا، رتبه اکوسیستم کارآفرینی کشور مطلوب نیست (گزارش دیده‌بان جهانی کارآفرینی، ۲۰۱۷). این مسئله نشان می‌دهد که با توجه به محدودیت منابع طبیعی،

نقطه قوت قابل توجه کشور نیروی انسانی متخصص و جوان است که در صورت توجه و برنامه‌ریزی مدون و مبتنی بر منابع انسانی، امکان کارآفرینی و رشد کسب و کارها را فراهم می‌کند.

منابع

- آراستی، ز.، غلامی، م. (۱۳۸۹). علل شکست کارآفرینان در ایران. فصلنامه توسعه کارآفرینی. ۳(۸)، ۱۶۳-۱۸۴.
- اکبرزاده، ن. (۱۳۹۱). شناسایی و اولویت بندی عوامل کلیدی موفقیت در ایجاد و توسعه کسب و کارهای دانش‌بنیان (مطالعه موردی مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری دانشگاه‌های شهر تهران). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه زاهدان.
- الهیاری فرد، ن. و عباسی، ن. (۱۳۹۰). بررسی الگوی مناسب ساختار سازمانی شرکت‌های دانش‌بنیان. فصلنامه تخصصی پارک‌ها و مراکز رشد، ۸(۲۹)، ۴۷-۵۷.
- باباخانی، م. (۱۳۸۳). شرکت‌های دانش‌بنیان (تعاریف، انواع، ضرورت‌ها، کارکردها). اولین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در مدیریت کسب و کار.
- بهراری، آ.، مؤدی، ب.، یعقوبی، ن. و علم‌الهدایی، ن. م. (۱۳۹۱). نارسایی و اولویت بندی عوامل کلیدی موفقیت پارک علم و فناوری خراسان رضوی. فصلنامه تخصصی پارک‌ها و مراکز رشد، ۸(۳۰)، ۱۳-۲۱.
- سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران (۱۳۹۳). عارضه‌یابی صنایع کوچک و متوسط. گزارش پژوهشی. تهران: سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران.
- سلامی، س. ر.، به‌گزین، س. ا. و شفیعی، م. (۱۳۹۰). شناسایی و ارزیابی عوامل حیاتی موفقیت پارک‌های علم و فناوری در ایران از دیدگاه خبرگان. فصلنامه تخصصی پارک‌ها و مراکز رشد، ۸(۲۹)، ۶۳-۷۲.
- شریف‌زاد، ا.، عبدالله‌زاده، غ. (۱۳۹۳). تحلیل سلسله‌مراتبی گزیدارهای آموزش کارآفرینی در آموزش عالی کشاورزی. فصلنامه تحقیقات اقتصادی و توسعه روستایی، ۴۴(۱)، ۹۵-۱۰۷.

- شفیعی، م. و نعمتی م. ع. (۱۳۸۹). نظام ملی نوآوری با رویکرد توسعه فرهنگ کارآفرینی. نشریه صنعت و دانشگاه، ۳(۹ و ۱۰)، ۷۵ - ۸۴.
- شورمیچ، ر. و اسدی عزیزآبادی، م. (۱۳۹۲). بررسی و تحلیل اثرات شهرک علم و فناوری اصفهان بر توسعه اقتصادی منطقه. فصلنامه تخصصی پارکها و مراکز رشد، ۹(۳۶)، ۱۱-۱۸.
- فخاری، ح. (۱۳۹۳). بازخوانی تعریف شرکتهای دانش بنیان براساس شرایط اقتصادی کشور. فصلنامه سیاست علم و فناوری، ۶(۴)، ۶۸-۸۸.
- فرجی سبکبار، ح.، بدری، س. ع.، سجاسی قیداری، ح.، صادقلو، ط. و شهدادی خواجه عسگر، ع. (۱۳۹۰). اولویت بندی توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی با استفاده از تکنیک پرومیتی، مطالعه موردی: دهستان حومه بخش مرکزی شهرستان خدابنده استان زنجان. فصلنامه جغرافیای انسانی، شماره ۷۵، ۵۲-۶۸.
- قاضی نوری، س. (۱۳۹۰). کارگاه شرکتهای دانش بنیان، وب سایت پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله. بازیابی شده از <http://www.iiees.ac.ir>
- قنبری، ر.، آگهی، ح.، علی بیگی، ا. و زرافشانی، ک. (۱۳۹۵). واکاوی محتوای سیاستها در تطابق با ابعاد اکوسیستم کارآفرینی، توسعه کارآفرینی، ۹(۱)، ۳۹ - ۸۵.
- محمودی الیاسی، ق.، رکنی، ن. و طیبی، ک. (۱۳۹۰). نقش شبکه های اجتماعی در تشخیص فرصت های کارآفرینی. فصلنامه توسعه کارآفرینی، ۳(۱۱)، ۷-۲۶.
- معاونت پژوهشهای اقتصادی مجلس، دفتر مطالعات اقتصادی (۱۳۹۵). وضعیت ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی ۲۰۱۷. www.iranica.com
- منصوری، س.، وظیفه، ز. و یوسفی طبس، ح. (۱۳۹۶). اولویت بندی پیشران های عوامل اثرگذار در راستای توسعه شرکت های دانش بنیان در استان کرمان. توسعه کارآفرینی، ۱۰(۲)، ۳۱۹-۳۳۸.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (۱۳۹۵). پایش و بهبود نظام کارآفرینی ایران. تهران.

- Amolo, J., & Migiro, S.O. (2015). An entrepreneurial flair development: the role of anecosystem. *Problems and Perspectives in Management*, 13(2), 494-505.
- Chen, Y.m & Huang, H. (2012). Knowledge management fit and its implications forbusiness performance: a profile deviation analysis. *Knowledge-Based Systems*, 27(9), 262-270.
- Christina, B., Neelufer, A., & Alamri, S. (2014). Challenges and barriers encountered bythe SMEs owners in Muscat. *Journal of Small Business and Entrepreneurship Research*,12(3), 1-13.
- Cohen, B. (2006). Sustainable valley entrepreneurial ecosystems. *BusinessStrategy and the Environment*, 15(1). 1-14.
- Denisa Neagu, C. (2008). *Knowledge based organization; springer. Doing business*, (2014). Comparing business regulations for domestic firms in 189 economies, Economy Profile: Iran, Islamic Rep..
- Forfas, F. (2009). *Entrepreneurial ecosystem: south west Ireland*, rethinking entrepreneurship. Baseline Data and Analysis, South West Ireland. Dublin. 26p. Retrieved from www.forfas.ie.
- Galati, F., Bigliardi, B., Petroni, A., & Marolla, G. (2017). Which factors are perceived asobstacles for the growth of Italian academic spin-offs?. *Technology Analysis and Strategic Management*, 29 (1), 84-104, DOI: 10.1080/09537325.2016.1199853
- Isenberg, D. (2012). *Introducing the Babson entrepreneurship ecosystem project*. The Babson Global.1-28p.

- Jaonsson, J., Nilsson, J., Modig, F., & Hed val, G. (2017). Commitment to sustainability insmall and medium-sized enterprises: the influence of strategic orientations and managementvalues. *Business Strategy and the Environment*, 26, 69-83.
- Kwon, S., & Arenius, P. (2010). Nations of Entrepreneurs: a social capital perspective. *Journal of Business Venturing*, 25, 315- 330.
- Lindstrand, A., Melén, S., & Nordman, E. R. (2011). Turning social capital into business: a study of the internationalization of biotech SMEs”, *International Business Review*, 20(2), 194-212.
- MIT Press. West III, G.P., and Bamford, C.E. 2005. Creating a technology based entrepreneurial economy: a resource based theory perspective. *Journal of Technology Transfer*, 30, 433-451.
- Pistrui, D., Blessing, J., & Mekemson, K. (2008). *Building an entrepreneurialengineering ecosystem for future generations: the kern Entrepreneurship education network*. American Society of Engineering Educators 2008 ASEEAnnual Conference and Exposition June 22–25, 2008 - Pittsburgh, PA.11-25p.
- Rannikko, H. (2012). *Early development of new technology-based firms, A Longitudinal Analysis on New Technology-Based Firms’ Development from Population Level and Firm Level Perspectives*. Hanken School of Economics.
- Roberts, R.Y., & Eesley, E. (2009). Entrepreneurial impact: the role of MIT.

- Spence, L.J. (2015). Primer business sustainability for small and medium enterprises (SMEs). Network for Business Sustainability. Retrieved from <http://nbs.net/is-the-customerreally-king-a-closer-look-at-key-stakeholders- for-smes/>.
- Stam, E. (2015). Entrepreneurial ecosystems and regional policy : a sympathetic critique. *European Planning Studies*, 1759–1769.
- Stam, E., & Spigel, B. (2016). *Entrepreneurial ecosystems*. In R. Blackburn, D. De Clercq, J. Heinonen, & Z. Wang (Eds.), *Handbook for Entrepreneurship and Small Business*. London, UK: Sage.
- Suresh, J., & Ramraj, R. (2012). Entrepreneurial ecosystem: case study on the influence of environmental factors on entrepreneurial success. *European Journal of Business and Management*, 4(16), 95-101.
- Valdez, J. (1988). The entrepreneurial ecosystem: toward a theory of new firm formation. Working Paper. Retrieved from <http://www.sbaer.uca. edu/research / sbida/1988/PDF/11.pdf>.

Gap Analysis of Current and Desired Situations in Application of Entrepreneurship Ecosystems Knowledge- Based Enterprise Agriculture in Hamadan and Kermanshah Provinces

Gh. Hosseininia¹, V. Aliabadi^{2}*

Received: Nov 21 2018 Accepted: Jan 19, 2019

Abstract

Entrepreneurship is a multi-faceted phenomenon, which, on the one hand, is affected by all economic, social, cultural and political dimensions and, on the other hand, affects these dimensions. Therefore, the development of entrepreneurship depends on the different aspects of the angles and the various aspects that necessitate the application of the ecosystem approach. This research was essentially aimed at examining the existing and desired status of the components of the ecosystem of entrepreneurship in knowledge companies. The statistical population of the research consisted of the members of knowledge societies in Kermanshah and Hamedan provinces. Using the Pontoon chart, 335 of them were selected through a sampling procedure. The main tool of the research was questionnaire, the reliability of the questionnaire was calculated by sequential alpha coefficient ($88\% - 86\% = \alpha$). The collected data were analyzed using SPSS software. The results showed that the greatest gap between the existing and the optimal level of the dimensions of the business ecosystem in the knowledge-based companies, in terms of support, financially, is visible and the smallest gap in the human resources, as well as the components related to the market and financial dimensions according to the amount z have the most difference

Keywords:

Entrepreneurship Ecosystem, Gap Analysis, Status and Desirability, Knowledge-Based Enterprise

1. Associate Professor, Department of New Business, University of Tehran, Iran

2. PhD Student, Department of Agricultural Extension and Education, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran

* Corresponding Author

vahid.aliabadi@gmail.com